

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE

DECIZIE

21 august 2013

mun. Chișinău

Colegiul penal în componența:

președinte – Constantin Gurschi,

judecători – Constantin Alerguș și Andrei Harghel,

examinînd admisibilitatea în principiu a recursului ordinar declarat de avocatul Butescu Tudor în numele inculpatei Dedova Alexandra, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Bender din 26 martie 2013, în cauza penală privind-o pe

Dedova Alexandra Valentin, născută la 24 februarie 1982, originară și domiciliată în r-nul Căușeni, s. Taraclia.

Termenul de examinare a cauzei:

Prima instanță: 17.04.2012 - 24.01.2013;

Instanța de apel: 15.02.2013 - 26.03.2013;

Instanța de recurs: 18.06.2013 – 21.08.2013.

CONSTATĂ :

1. Prin sentința Judecătoreiei Căușeni din 24 ianuarie 2013, Dedova A. a fost recunoscută vinovată și condamnată în baza art. 287 alin. (1) CP, cu stabilirea pedepsei sub formă de amendă în mărime de 200 unități convenționale, ceea ce constituie 4000 mii lei.

Acțiunea civilă înaintată de partea vătămată Ceban N. împotriva inculpatei Dedova A., a fost admisă parțial, cu dispunerea încasării de la Dedova A. în beneficiul părții vătămate, a prejudiciului moral în sumă de 1500 lei. În rest, în partea încasării prejudiciului material, acțiunea civilă a fost respinsă.

2. Pentru a pronunța sentința, în fapt, instanța de fond a constatat că, Dedova A., la 14.03.2011, în jurul orelor 08.00, aflîndu-se în incinta Liceului Ștefan cel Mare și Sfînt din s. Taraclia, r-nul Căușeni, a inițiat un conflict cu cet. Ceban N., în prezența mai multor persoane și exprimîndu-se cu cuvinte necenzurate a maltratat-o pe Ceban N., cauzîndu-i acesteia dureri fizice, astfel, încălcînd grosolan ordinea publică.

Pe baza stării de fapt expuse mai sus, confirmată de probele administrate, instanța a reținut că în drept, faptele inculpatei întrunesc elementele constitutive ale infracțiunii prevăzute de art. 287 alin. (1) CP, adică acțiuni intenționate care încalcă grosolan ordinea publică, însoțite de aplicarea violenței asupra persoanelor.

3. Sentința a fost atacată cu apeluri de către partea vătămată Ceban N. și avocatul Butescu T. în numele inculpatei Dedova A.

3.1 În apelul declarat de partea vătămată s-a solicitat casarea parțială a sentinței Judecătorei Căușeni din 24.01.2013, cu rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri, potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care lui Dedova A. să-i fie aplicată o pedeapsă mai aspră și, de asemenea, să fie admisă integral acțiunea civilă înaintată de partea vătămată.

3.2 În apelul declarat de avocatul Butescu T. în numele inculpatei Dedova A., s-a solicitat casarea totală a sentinței, cu rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri, potrivit căreia acțiunile lui Dedova A. să fie încadrate în prevederile art. 78 alin. (1) și art. 354 Cod Contravențional, dar nu conform art. 287 alin. (1) CP, așa cum a fost înaintată învinuirea de acuzatorul de stat și menținută de instanța de fond.

4. Prin decizia Curții de Apel Bender din 26 martie 2013, apelul declarat de inculpata Dedova A., a fost respins ca tardiv, iar apelul declarat de partea vătămată Ceban N. a fost respins ca nefondat, cu menținerea sentinței Judecătorei Căușeni din 24 ianuarie 2013, fără modificări.

5. Respingînd apelul părții vătămate, în motivarea soluției adoptate, instanța de apel a constatat că, instanța de fond corect a stabilit circumstanțele de fapt și de drept și just a concluzionat că inculpata Dedova A. a săvîrșit infracțiunea de huliganism.

De asemenea, instanța de apel a considerat că corect s-a dispus încasarea de la inculpata Dedova A., în folosul părții vătămate Ceban N., prejudiciului moral cauzat prin infracțiune în valoare de 1500 lei, deoarece conform prevederilor art. 1423 alin. (1) CC, mărimea compensației pentru prejudiciul moral se determină de instanța de judecată în funcție de caracterul și gravitatea suferințelor psihice sau fizice cauzate persoanei vătămate, de gradul vinovăției autorului prejudiciului, dacă vinovăția este o condiție a răspunderii și măsura în care această compensare poate aduce satisfacție persoanei vătămate.

Totodată, Colegiul a apreciat ca corect a fost dispusă respingerea acțiunii civile în ceea ce privește încasarea prejudiciului material invocat de partea vătămată, dat fiind că cerințele formulate în această parte poartă un caracter declarativ și nu au suport probatoriu.

Colegiul penal a mai reținut că instanța de fond a examinat posibilitatea reparării prejudiciului cauzat sănătății părții vătămate Ceban N., în lipsa probelor care dovedesc mărimea acestuia, reieșind din cele invocate de ultima, precum că fiind însărcinată, în urma maltratării de către inculpata Dedova A. și-a pierdut fătul.

Astfel, fiind constatat cu certitudine că acțiunile de maltratare a părții vătămate de către inculpata Dedova A. s-au limitat doar la tragerea de păr a acesteia, iar din raporturile de expertiză medico-legale nr. 076/D-2011 din 04.04.2011 și nr. 159/D-2011 din 21.06.2011, s-a constatat că între acțiunile inculpatei și vătămarile cauzate părții vătămate nu există legătură cauzală. Mai mult, pentru vătămarile indicate mai sus a fost deja atras la răspundere penală o altă persoană, Dedov V., prin sentința judecătoreiei Căușeni din 19 aprilie 2012, în sarcina căruia și sunt puse despăgubirile pentru aceste leziuni corporale.

În atare circumstanțe, criticele invocate de partea vătămată în apelul declarat, inclusiv și la măsura de pedeapsă, stabilită inculpatei, au fost respinse, ca nefondate, cu menținerea sentinței atacate.

5.1 Cu referire la apelul declarat de avocatul Butescu T. în numele inculpatei Dedova A., instanța de apel a constatat că acesta a fost depus peste termen, deoarece sentința în cauză a fost pronunțată integral la 24.01.2013, în ședința fiind prezentă și inculpata Dedova A și avocatul acesteia T. Butescu, iar termenul și modul de atac al acesteia le-au fost explicate de către instanța de fond. Apelul însă, a fost depus doar la 19 martie 2013, când cauza era deja pusă pe rolul instanței de apel, pentru examinarea apelului declarat de partea vătămată Ceban N.

Explicațiile apelantei precum că întârzierea depunerii apelului este condiționată de faptul că copia sentinței motivate i-a fost înmînată doar la 06.03.2013, nu pot servi ca temei de a considera apelul depus în termen, deoarece din materialele cauzei rezultă că sentința a fost redactată integral la momentul pronunțării, adică la data de 24.01.2013, moment din care și curge termenul de apel, și nu de la momentul înmînării copiei de pe sentința redactată, cum invocă apelanta. Or, în conformitate cu prevederile ar. 402 alin. (1) CPP, termenul de apel este de 15 zile de la data pronunțării sentinței integrale, dacă lege nu dispune altfel.

6. Avocatul Butescu T. în numele inculpatei Dedova A., a declarat recurs ordinar, în care solicită casarea sentinței Judecătoreiei Căușeni din 24.01.2013 și deciziei Curții de Apel Bender din 26.03.2013 în privința lui Dedova A., cu dispunerea rejudecării cauzei și pronunțarea unei noi hotărîri potrivit căreia acțiunile inculpatei să fie încadrate în prevederile art. 78 alin. (1) și art. 354 Cod Contravențional și să fie respinsă integral acțiunea civilă înaintată de partea vătămată Ceban N.

Recurentul consideră că instanțele ierarhic inferioare, eronat au interpretat legea materială la calificarea acțiunilor inculpatei Dedova A., conform prevederilor componente de infracțiune prevăzute de art. 287 alin. (1) CP.

Astfel, prima instanță nu a delimitat huliganismul ca infracțiune penală și huliganismul ca simplă contravenție, iar legislația în vigoare stabilește că delimitarea se face ținîndu-se seama de gravitatea încălcării ordinii publice, care se determină prin cumulul circumstanțelor cauzei, inclusiv locul și metodele săvârșirii

faptelor ilicite, intensitatea și durata lor. Or, de către instanța de judecată nu a fost stabilit cu certitudine întreruperea procesului educațional, nefiind probat faptul neîncălcării ordinii publice nemijlocit în incinta clasei unde învață copiii păților, ceea ce se confirmă și de învățătoarea Șveț N., care a declarat că la apariția certii în clasă între părți le-a făcut observație și părțile au ieșit din clasă. După aceasta au început deja orele. Apoi părțile ieșind din clasă s-au îndreptat spre ieșirea din liceu și ca urmare a înjosirii inculpatei de către partea vătămată cu cuvinte necenzurate, ultima a reacționat, circumstanțe asupra cărora instanța nu s-a pronunțat. În urma certii dintre părți a fost deranjată doar o persoană, servitoarea Cucta M., la observația căreia părțile au încetat acțiunile. Conflictul a avut loc deși într-un loc public după sens, dar într-un spațiu închis fără a crea mare deranj, copii aflându-se la ore în acel interval de timp.

În ceea ce privește acțiunea civilă, recurentul consideră că instanța neîntemeiat a stabilit cuantumul prejudiciului material, urmînd ca asupra acestuia să se expună instanța în ordinea procedurii civile.

În drept, recursul declarat se întemeiază pe prevederile art. 61, 401, 420, 422, 425, 424, 427 alin. (1) pct. 8), 12), 428, 429, 430 CPP.

7. Examinînd admisibilitatea în principiu a recursului ordinar declarat, în raport cu materialele cauzei, Colegiul penal conchide că acesta este inadmisibil, pentru următoarele considerente.

Potrivit dispoziției art. 432 alin. (2) pct. 4) CPP, instanța de recurs, examinînd admisibilitatea în principiu a recursului declarat împotriva hotărârii instanței de apel, fără citarea părților, este în drept să decidă inadmisibilitatea acestuia în cazul în care constată că este vădit neîntemeiat.

Conform prevederilor art. 424 alin. (2) CPP, instanța de recurs examinează cauza numai în limitele temeiurilor specificate de art. 427 CPP, care în mod obligatoriu trebuie să fie invocate de recurent.

Din textul recursului, se constată că recurentul invocă drept temei de declarare a acestuia prevederile art. 427 alin. (1) pct. 8), 12) CPP, și anume, că fapta săvîrșită de inculpată nu întrunește elementele infracțiunii iar instanțele ierarhic inferioare i-au dat faptei săvîrșite o încadrare juridică greșită.

Pornind de la dispozitivul deciziei pronunțate de instanța de apel, se constată că Colegiul penal al Curții de Apel Bender a dispus respingerea apelului declarat de inculpata Dedova A., ca depus peste termen.

Potrivit art. 415 alin.(1) lit. a) CPP, instanța de apel, judecînd cauza în ordine de apel, este în drept să respingă apelul, menținînd hotărîrea atacată, dacă acesta a fost depus peste termen și, în atare situație, instanța de apel nu examinează legalitatea și temeinicia apelului, adică nu verifică în fapt și în drept hotărîrea atacată, ceea ce înseamnă că, la respingerea apelului ca depus peste termen nu are loc un control asupra fondului cauzei iar sentința rămîne definitivă de la data

expirării termenului de apel.

Astfel, Colegiul penal verificând legalitatea deciziei instanței de apel, concluzionează că, ultima întemeiat a respins apelul inculpatei Dedova A., ca depus peste termen, pentru următoarele considerente.

Conform art. 402 alin. (1) CPP și pct. 6.1. al Hotărîrii Plenului Curții Supreme de Justiție nr. 22 din 12.12.2005 „Cu privire la practica judiciară despre judecarea cauzelor penale în ordine de apel”, cu modificările și completările ulterioare, termenul de apel este de 15 zile de la data pronunțării sentinței integrale, dacă legea nu dispune altfel.

În același context se menționează și prevederile art. 231 alin. (3) CPP raportate la explicațiile pct. 6.5 din Hotărîrea Plenului sus-numită, în care se specifică că la calcularea termenului de apel se aplică sistemul de unități libere (zile libere) cu posibilitatea prelungirii termenului pînă la prima zi lucrătoare, dacă acesta urmează să se sfîrșească într-o zi nelucrătoare. La calcularea termenului de apel, nu se ia în calcul ziua de la care începe să curgă termenul, nici ziua în care acesta se împlinește.

Or, la calcularea termenului de apel determinant este constatarea momentului de la care începe să curgă acesta. Termenul începe să decurgă pentru părțile care au fost prezente la pronunțarea hotărîrii, din ziua următoare în care aceasta a fost pronunțată.

De asemenea, Colegiul penal menționează că potrivit Recomandării nr. 37 cu privire la pronunțarea hotărîrilor judecătorești în procesul penal, *pentru părțile care nu s-au prezentat la pronunțare, se consideră că au luat cunoștință de conținutul hotărîrii motivate la data pronunțării.*

Curtea Europeană a Drepturilor Omului, în cauza Sutter v Elveția, a considerat că exigența de publicitate a deciziilor nu trebuie neapărat să ia forma unei lecturi în voce a hotărîrii în cazul cînd hotărîrea este publicată, înmînată sau expediată părților. De la data pronunțării hotărîrii începe a curge termenul de exercitare a căii de atac.

La caz, se constată că apelul declarat de avocatul Butescu T., în numele inculpatei Dedova A., a fost depus la 19 martie 2013, în instanța de apel, fiindu-i aplicat număr de intrare 6-1/570.

Din textul deciziei instanței de apel rezultă că, inculpata a depus apelul peste termenul legal de 15 zile reglementat de art. 402 alin. (1) CPP, acesta fiind respins ca tardiv, deoarece sentința Judecătoriai Căușeni din 24.01.2013, a fost pronunțată integral în cadrul ședinței de judecată din aceeași zi, la care au fost prezenți atît inculpata cît și avocatul acesteia, și, ulterior, copia sentinței motivate i-a fost expediată inculpatei la 08.02.2013 (f.d.310).

Cu referire la solicitarea inculpatei de a fi repus în termen apelul declarat, din considerentele că întîrzierea depunerii apelului este condiționată de faptul că copia sentinței motivate i-a fost înmînată doar la 06.03.2013, instanța de apel a apreciat că

aceste declarații nu pot servi ca temei de a considera apelul depus în termen, dat fiind că din materialele cauzei rezultă că sentința a fost redactată integral la momentul pronunțării, adică la data de 24.01.2013, moment din care și curge termenul de apel, și nu de la momentul înmînării copiei de pe sentința redactată, cum invocă apelanta.

Instanța de recurs asupra acestei chestiuni constată că, în dosar lipsesc careva acte confirmatoare, cu referire la primirea sentinței redactate de către inculpată la data de 24.01.2013, sau informarea părților despre redactarea ulterioară a sentinței.

Însă, potrivit recipisei semnate de către procuror, ultimul specifică că a primit copia sentinței redactate la data de 24 ianuarie 2013.

La fel, se reține că apelul părții vătămate Ceban N., a fost declarat la 07.02.2013, fiind înregistrat în Judecătoria Căușeni cu nr. 614 și care a fost apreciat ca declarat în termenul prevăzut de lege, de către instanța de apel.

Or, cu toate că inculpata susține că nu a primit copia sentinței motivate în cadrul ședinței din 24.01.2013, din scrisoarea de expediere a Judecătoriei Căușeni, se constată că copia sentinței motivate, a fost expedită inculpatei la adresa sa de domiciliu la data de 08.02.2013, iar apelul a fost depus de ultima abia la 19.03.2013, astfel, fiind vădit depășit termenul legal de declarare a apelului.

Prin urmare, instanța de apel, corect a statuat că termenul de declarare a apelului de 15 zile, curge pentru inculpată de la data de 24.01.2013, iar declarînd apel la 19.03.2013 (f.d.288), inculpata a omis termenul legal, cu toate că a solicitat repunerea în termen, însă fără a proba cele invocate privind omisiunea termenului de utilizare a căii de atac - apelul.

Mai mult, la caz, se reține că în recursul declarat, inculpata nici nu contestă soluția instanței de apel, în sensul respingerii apelului pe motiv că a fost depus peste termen.

Art. 420 CPP, stipulează că recursul este o cale ordinară de atac care poate fi folosită împotriva hotărârilor pronunțate asupra fondului cauzei de către instanțele inferioare. Potrivit alin.(4) al aceluiași articol – nu pot fi atacate cu recurs sentințele în privința cărora părțile nu au folosit calea apelului.

În apel, precum și în recurs, nu se invocă motive întemeiate ce au determinat întârzierea declarării apelului, astfel, instanța de apel fiind în imposibilitate să repună în termen apelul.

Călăuzitoare în acest sens sunt și prevederile expuse în pct. 7-7.1 din Hotărîrea Plenului CSJ a RM din 12.12.2005, nr.22 - Cu privire la practica judecării cauzelor penale în ordine de apel // *Buletinul CSJ a RM 7/10, 2006*, în care se specifică că conform art. 403 CPP, repunerea în termen a apelului reprezintă mijlocul procesual prin care titularul dreptului de apel, care nu a putut declara apel din cauze independente de voința lui, este repus în dreptul din care fusese decăzut după expirarea termenului de apel.

Repunerea în termen se operează doar avînd prezente două condiții cumulative: întîrzierea a fost determinată de motive întemeiate: calamitate naturală, accident, boală ș.a., pe care apreciindu-le, instanța de apel va constata dacă situația invocată de apelant constituie în mod efectiv o cauză de împiedicare a declarării apelului. Admiterea repunerii în termen produce efectul apelului declarat în termen. În caz contrar, apelul va fi respins.

Termenul de apel este un termen procesual legal, durata lui fiind stabilită prin lege. Termenul respectiv este absolut și are caracter imperativ, adică depășirea lui atrage decăderea din dreptul de a exercita calea de atac, iar dacă totuși apelul a fost declarat după expirarea termenului, acesta urmează a fi respins ca declarat peste termen, cu excepția cînd întîrzierea a fost determinată de motive întemeiate.

Conform art.230 alin.(2) CPP, în cazul în care pentru exercitarea unui drept procesual este prevăzut un anumit termen, nerespectarea acestuia impune pierderea dreptului procesual și nulitatea actului efectuat peste termen.

La caz, Colegiul penal reține că motive care ar fi oferit temei de repunere în termen a apelului declarat de inculpata Dedova A., nu s-au constatat, atît de instanța de apel cît și cea de recurs.

Mai mult, se menționează că, în cazul în care partea care a omis termenul de declarare a apelului este obligată să prezinte dovezi instanței prin care să-și argumenteze temeinicia omisiunii respective. Colegiul penal apreciază că simplul fapt al invocării repunerii în termen, nu poate fi apreciat ca o scuză pentru apelant privitor la omisiunea termenului prevăzut exhaustiv de legea procesual penală.

Totodată, din textul recursului se constată că recurentul, contestă decizia instanței de apel în ceea ce privește acțiunea civilă, considerînd că instanța neîntemeiat a stabilit quantumul prejudiciului material, urmînd ca asupra acestuia să se expună instanța în ordinea procedurii civile.

Colegiul penal apreciază drept nefondate și lipsite de temei criticele recurentului sub acest aspect, fiindcă s-a respins apelul declarat de avocatul T. Butescu în numele inculpatei Dedova A., ca tardiv, cu menținerea sentinței Judecătorei Căușeni din 24 ianuarie 2013, fără modificări.

În consecință, Colegiul penal conchide că lipsesc temeiurile prevăzute de art. 427 CPP, care pot fi obiect de examinare în instanța de recurs.

8. În temeiul art. 432 alin. (1) – (2) pct. 4) CPP, Colegiul penal,

D E C I D E :

Inadmisibilitatea recursului ordinar declarat de avocatul Butescu Tudor în numele inculpatei Dedova Alexandra, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Bender din 26 martie 2013, în cauza penală privind-o pe Dedova Alexandra Valentin, ca fiind vădit neîntemeiat.

Decizia este irevocabilă, pronunțată integral la 28 august 2013.

Președinte /semnătura/ Constantin Gurschi

Judecători /semnătura/ Constantin Alerguș

 /semnătura/ Andrei Harghel

**Copia corespunde originalului
Președinte**

Constantin Gurschi